

MERIKARVIAN KUNTA

KONSERNIOHJE

Kunnanhallitus 1.2.2010 § 52
Valtuusto 1.3.2010 § 8

Sisällysluettelo

1. Kunnan omistajapolitiikka	3
2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	4
3. Kuntakonserni	4
4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	4
5. Konserniohjeen sitovuus	5
6. Kunnan toimielinten toimivallanjako	5
7. Konserniraportointi	6
8. Keskitetyt konsernipalvelut ja keskitetyt toiminnot	7
9. Kuntakonsernin valvonta, tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan tehtävät	9
10. Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet ja kunnan edustajien ohjeistaminen	10
11. Konsernia koskevista asioista tiedottaminen	11
12. Konserniohjeen voimaantulo	11

I. Kunnan omistajapolitiikka

Kunnan omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kunnan pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kunnan pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon suunnitelmallisuus, pitkäjänteisyys ja pääoman käytön tehokkuus. Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kunnassa.

II. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan strategian ja tavoitteiden mukaisesti.

Konserniohjeen tavoitteena on, että kunnan tytär- ja kuntayhtymät ja muut kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt toteuttavat valtuuston hyväksymiä ja asettamia tavoitteita.

Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

III. Kuntakonserni

Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Kunta on kuntakonsernin emoyhteisö ja kunnan tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta.

Kirjanpitolaissa määräysvallalla tarkoitetaan tilannetta, jossa emoyhteisöllä on oikeus käyttää yli puolta kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimääristä tai oikeus nimittää tai erottaa enemmistö kohdeyrityksen hallituksen tai siihen verrattavassa olevan toimielimen jäsenestä.

Edellä mainittujen yhteisöjen lisäksi kuntayhtymät voivat olla kunnan tytäryhteisöjä. Kuntayhtymien perussopimuksessa on yleensä rajattu yksittäisen jäsenen äänivaltaa siten, ettei kukaan jäsenistä käytä yli puolta kaikista äänistä. Kuntayhtymä ei tällaisissa tapauksissa ole minkään kunnan tytäryhteisö.

Kuntayhtymän yhdistelystä kunnan konsernitilinpäätökseen noudatetaan Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia ohjeita.

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä.

IV. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kunnanvaltuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään myös kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen hallituksissa ja yhtiökokouksissa tai vastaavissa toimielimissä.

Tätä ohjetta sovelletaan kulloinkin konserniin kuuluviin yhteisöihin. Lista yhteisöistä päivitetään talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä vuosittain.

V. Konserniohjeen sitovuus

Konsernissa hyväksyttyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksessä tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide tuottaa yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua tai haittaa yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

VI. Kunnan toimielinten toimivallanjako

Valtuusto

- päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista
- hyväksyy konsernitilinpäätöksen
- hyväksyy konserniohjeen
- nimeää kunnan edustajat kuntayhtymien valtuustoihin/ytymäkokouksiin
-

Konsernijohto

- konsernijohtolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa tai muita johtosäännössä määrättyjä viranomaisia
- konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnanhallitus

- ohjaa kuntakonsernia antamalla konsernitason toimintaohjeet ja óperiaatteet sekä konserniohjetta yksityiskohtaisemmat ohjeet
- valitsee kunnan edustajat tytäryhtiökokouksiin ja antaa näille ohjeet kunnan edustajien nimeämistä hallituksiin. Kunnan edustajilta edellytetään tehtävään soveltuvaa osaamista.
- antaa ohjeet kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole johtosäännöllä tai muulla annettu kunnan muulle viranomaiselle.
- seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnan ja valvonnan järjestämistä sekä ohjeiden noudattamista ja tekee tarvittaessa kehittämis- ja toimenpide-ehdotuksia.
- antaa toimintakertomuksen yhteydessä valtuustolle tiedot tytäryhteisöjen toiminnasta.

Kunnanjohtaja

- johtaa kunnanhallituksen alaisena konsernipolitiikkaa.
- vastaa näiden ohjeiden mukaan kunnanjohtajalle kuuluvista tehtävistä
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle ja yhteisölle.
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeen toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämiseksi kunnanhallitukselle ja yhteisölle.

Kunnan edustajat

- toimivat tytäryhteisöjen hallintoelimissä siten, että valtuuston yhteisölle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan.
- vastaavat toimialaansa kuuluvien tytäryhteisöjen toiminnan seurannasta ja tekevät tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia sekä raportoivat tarvittaessa konsernijohdolle. Esteellisyyttä koskevia säännöksiä on muutettu kuntalaissa yhteisöjäävin osalta siten, että kunnan tytäryhteisön, kuntayhtymän ja kunnallisen liikelaitoksen toimielimen jäsenenä toimivaan kunnan luottamushenkilöön, viranhaltijaan tai työntekijään ei sovelleta hallintolain 28§:n 1 momentin 5 kohtaa. Tämä tarkoittaa sitä, että ko. henkilö ei ole esteellinen osallistumaan asian käsittelyyn kunnassa, jos hän on edellä mainittujen yhteisöjen hallituksen tai siihen rinnastettavien toimielimien jäsen tai toimitusjohtaja tai sitä vastaavassa asemassa (Kuntalaki 52§:n 4 mom.)
Henkilö on kuitenkin esteellinen, jos kysymys on sellaisesta asiasta, jossa kunnan ja edellä mainitun yhteisön edut ovat ristiriidassa keskenään tai jossa asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei hän osallistu asian käsittelyyn.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida kuntakonsernia koskevien tavoitteiden asetteluja. Kunnan tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä huolehtiminen.

Tilintarkastaja

Tarkastaa konsernitilinpäätöksen, joka sisältää seuraavat osat:

- konsernitase
- konsernituloslaskelma
- rahoituslaskelma
- liitetiedot ja

antaa lausunnon, onko konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti

VII. Konserniraportointi

1. Raportoinnin sisältö ja rajoitukset

1.1. Toiminnan ja talouden suunnittelu sekä ohjaus

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Tytäryhteisöt neuvottelevat kunnanjohtajan kanssa liikesalaisuuksien piiriin kuuluvista asioista.

1.2 Kirjanpito-, tilinpäätös- ja konsernitilinpäätösperiaatteet

Konserniin kuuluvissa yhteisöissä noudatetaan kuntalain ja kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätösperiaatteita sekä määräyksiä.

Konsernitilinpäätökseen kuuluvat konsernituloslaskelma, konsernitase ja konsernin rahoituslaskelma sekä tarvittavat liitteet.

Tytäryhteisöllä on oltava kalenterivuotta vastaava tilikausi. Erityisestä syystä kunnanhallitus voi hyväksyä poikkeavan tilikauden tilapäiseksi käytännöksi.

Kunnanhallitus antaa yksittäiset ohjeet konsernitilinpäätöstä varten annettavien tietojen sisällöstä, muodosta ja aikatauluista tytäryhteisöille vuosittain ennen tilikauden päättymistä. tietoja pyydetään lisäksi kuntayhtymiltä.

kirjanpitolain mukaan tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä eli tilivuotta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

1.3 Toiminnan ja talouden raportointi

Kunnan tytäryhteisön hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot (KuntaL 70§)

Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kirjanpitolain ja osakeyhtiölain säännösten mukaisesti. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhtiön on annettava konsernijohtoon pyynnöstä muitakin selvityksiä toiminastaan ja taloudestaan.

VIII. Keskitetyt konsernipalvelut ja keskitetyt toiminnot

1 Keskitetyn toiminnan järjestäminen ja ohjeistus

Konsernipalvelulla tarkoitetaan palveluja, joita konserniyhteisö tuottaa keskitetysti muille konserniin kuuluville yhteisöille. Konsernipalveluissa on otettava huomioon kohdan 8.2 hankintalainsäädännön asettamat reunaehdot ja rajoitukset . Tytäryhteisön on selvitettävä konsernijohtoon kanssa etukäteen konsernipalvelujen käyttö.

Keskitettyjä toimintoja ovat mm. maksuliikenne, riskien hallinta, vakuutusten kilpailutus, tilintarkastuksen ja sisäisen valvonnan järjestäminen, vieraan pääoman hallinta sekä tukipalvelut.

Päätös keskitettyjen toimintojen käyttämisestä tehdään erikseen kussakin tytäryhteisössä konsernijohtoon ohjeistuksen mukaisesti.

2 Tavaroiden ja palvelujen hankintoja ja omaisuuden luovutuksia koskevat ohjeet

2.1 Konsernin sisäiset hankinnat

Hankintalainsäädännön mukainen hankintojen kilpailuttamisvelvollisuus koskee kunnan tytäryhteisöjä. Konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten määräykset on otettava huomioon. Tarkemmat ohjeet sisältyvät kunnan hankintaohjeisiin.

2.2. Hankintayhteistyö

Tytäryhteisöjen on selvitettävä hankintayhteistyön edellytykset kunnan hankintatoimelta ennen hankintojen toteuttamista. Päätös hankintayhteistyöhön osallistumisesta tehdään erikseen kussakin tytäryhteisössä kuntaemon ohjeistuksen mukaisesti, ellei ole perusteltua syytä poiketa siitä.

Kunnan hankintaohjeissa annetaan yksityiskohtaisemmat määräykset hankintojen menettelytavoista, yhteishankinnoista ja hankintavaltuuksista.

Hankintalainsäädäntö koskee vain hankintoja. merkittävien käyttöomaisuushyödykkeiden ja arvopapereiden luovutuksista on neuvoteltava kunnanjohtajan kanssa.

3 Rahoitusta, sijoituksia ja takausten antamista koskevat ohjeet

3.1. Maksuliikenne ja rahoitus

Konsernitasolla pyritään yhteisöjen yhteistyöllä parhaaseen mahdolliseen tulokseen ja taloudelliseen hyötyyn.

Tytäryhteisöllä on velvollisuus hyvissä ajoin aloittaa neuvottelu kunnanjohtajan kanssa rahoitus-, kassavirta-, otto- ja antolainauksia varten. Sopimusajat, tiliehdot tms. saatetaan kuntaemon kanssa yhdenmukaisiksi ja kilpailukykyisiksi kaikissa tytäryhteisöissä. Tytäryhteisöt järjestävät rahoituksensa yhteistyössä kunnan kanssa.

3.2 Sijoitustoiminta

Kunnan kannalta merkittävien tytäryhteisöjen on järjestettävä sijoitustoimintansa yhteistyössä kunnan kanssa.

Tytäryhteisöjen on noudatettava konsernijohdon antamia ohjeita sijoitustoiminnan järjestämisessä. Sijoitusten onnistumisesta vastaa ensisijaisesti tytäryhteisön päätösvaltainen toimielin.

3.3 Takauksen ja vakuuden antaminen

Takauksista päättäminen kuuluu kunnanvaltuuston toimivaltaan.

Kunta voi taata tytäryhteisöjen ottolainoja, mikäli se alentaa lainakustannuksia tai tytäryhteisöllä ei ole muita vakuuksia. Kunta vaatii takaukseen pääsääntöisesti vastavakuuden ja/tai takausprovision. Kunnanhallituksella on perustellusta syytä toimivalta olla vaatimatta vastavakuutta.

Tytäryhteisö ei ilman konsernijohdon lupaa voi myöntää takauksia tai käyttää omaisuuttaan vakuutena.

4 Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa yhtiön valvontajärjestelmää. Riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan, että yhtiön liiketoimintaan vaikuttavat riskit tunnistetaan ja niitä seurataan.

Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla voidaan saavuttaa haluttu kokonaisriskin taso verrattuna yhtiön riskinottokykyyn niin, että yhtiön liiketoiminnan jatkuvuus ei vaarannu.

Kuntakonsernissa noudatetaan kunnan ja tytäryhteisöjen kesken yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa. Tytäryhteisöjen on neuvoteltava riittävän ajoissa kunnanjohtajan kanssa riskianalyysiin ja riskien vakuuttamiseen liittyvistä asioista.

5 Henkilöstöpolitiikka

Konsernin tytäryhteisöjen on noudatettava toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan ja henkilöstöstrategian periaatteita.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin, kun se on kunnan edun mukaista eikä tytäryhteisön etu muuta edellytä.

IX. Kuntakonsernin valvonta, tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan tehtävät

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on osaltaan varmistaa, että yhteisön toiminta on tehokasta ja tuloksellista, informaatio on luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan.

1. Tytäryhteisöjen sisäinen valvonta

Tytäryhteisöjen sisäinen valvonta järjestetään kunnan sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti.

Tytäryhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajan vastuulla on sisäisen valvonnan rakenteiden luominen omassa organisaatiossaan.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee hyväksyä yhtiölle sisäisen valvonnan ohjeet ja pitää se ajan tasalla. Yhteisön hallituksen on valvottava sisäisen valvonnan toteutumista ja ohjeiden noudattamista. Tytäryhteisön hallituksen tulee tarvittaessa hyväksyä myös yhteisön erillinen hallinnoin ohje.

2. Emoyhtiön konsernivalvonta

Sisäisen valvonnan toimivuudesta koko kunnassa vastaa kunnanhallitus ja sen valvontavastuu on kunnanjohtajalla ja toteuttamisvastuu tilivelvollisilla.

Kunnanjohtajalla tai hänen nimeämällään edustajalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen kokouksiin ja käyttää niissä puheoikeutta. Tytäryhtiöiden yhtiöjärjestyksiin tulee sisällyttää tämän mahdollistava määräys.

Konserniohjeen noudattamista valvoo konsernijohto.

3. Tytäryhteisön toiminnan seurannassa käytettävät mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut ja mittarit, joilla tytäryhteisöjen toiminnan kannattavuutta, vaikuttavuutta ja talouden tilaa kuntakonsernissa arvioidaan, määritellään vuosittain talousarvion tavoite asetannan yhteydessä ottaen huomioon kunkin tytäryhteisön toiminnan erityispiirteet.

4. Tytäryhteisöjen tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 72§:n mukaan valtuusto valitsee toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamiseksi yhden tai useamman tilintarkastajan. Tilintarkastajan tulee olla JHTT-tilintarkastaja tai JHTT-yhteisö. Osakeyhtiön tilintarkastuksesta on voimassa, mitä osakeyhtiölaissa ja tilintarkastuslaissa säädetään. Tilintarkastajan valitsee yhtiökokous.

Kuntalain 74§:n tarkoittamalla tilintarkastajalla on oikeus tarkastaa yhteisön toimintaa ja tavoitteiden toteutumista haluamassaan laajuudessa. Yhteisö antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa niiden saannissa.

Kunnan vastuullinen JHTT-yhteisö valitaan pääsääntöisesti myös tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi.

Tilintarkastajan valinnasta päättää kuitenkin ao. tytäryhteisön toimielin.

X. Tytäryhteisöjen neuvotteluvälitteet ja kunnan edustajien ohjeistaminen

Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoaan selvitettävä konsernijohton kannanotto asiaan silloin, kun päätettävä asia merkittävästi vaikuttaa yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen.

Tytäryhteisön johdon tulee toimia huolellisesti ja yhteisön edun mukaisesti. Lopullinen päätösvalta ja vastuu erillistä kannanottoa koskevassa asiassa on aina yhteisön omalla päätöksentekolimellä, vaikka konsernijohton kannanotto päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

Yhteisön hallituksen on hankittava konsernijohton kannanotto seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhtiön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- merkittävä lainanotto ja -anto
- periaatteelliset ja taloudellisesti merkittävät sopimukset
- yhtiön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

XI. Konsernia koskevista asioista tiedottaminen

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnan sille antamaa tehtävää.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaavat yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolesta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa on otettava huomioon yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

XII. Konserniohjeen voimaantulo

Konserniohje tulee voimaan 1.3.2010 alkaen ja tällä päätöksellä kumotaan kunnanvaltuuston 29.3.2004 § 99 hyväksymät Merikarvian kunnan konserniohjeet.

Konserniohjeet on hyväksyttävä viivytyksettä jokaisen Merikarvian kunnan tytäryhteisön yhtiökokouksessa, jonka jälkeen ne sitovat tytäryhteisöä.

Tämä konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 1.3.2010.

LIITE

MERIKARVIAN KUNNAN KONSERNIRAKENNE

Kunnanvaltuusto
Kunnanhallitus
Kunnanjohtaja

Tytäryhtiöt	omistusosuus 1.1.2010
Merikarvian Lämpö Oy	100 %
Asunto Oy Salmensaha	100 %
Asunto Oy Merikarvian Meritähti	100 %
Asunto Oy Merikarvian Papinpelto	100 %
Asunto Oy Merikarvian Näsitähti	100 %
Asunto Oy Merikarvian Merisato	24,62 %
Kiinteistö Oy Jumpinpelto	90,2 %
Kiinteistö Oy Suulivainio	80,0 %
Kiinteistö Oy Saukonsato	100 %

Lankosken Sähkö Oy
Posek Oy
Porin seudun yrityspalvelu ry (Enter)

Kuntayhtymät	
Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	1,69 %
Satakunnan erityishuoltopiirin kuntayhtymä	2,84
Satakunnan koulutuskuntayhtymä	
Satakuntaliitto kuntayhtymä	1,25 %